

ANALİZ

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN SERBEST TİCARET STRATEJİSİ VE TÜRKİYE

MAYIS 2026

Milli İstihbarat Akademisi

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN SERBEST TİCARET STRATEJİSİ VE TÜRKİYE

ANALİZ / MAYIS 2026

Millî İstihbarat Akademisi

Telif
Millî İstihbarat Akademisi © 2026
Ankara - TÜRKİYE

Yayın Tarihi: Mayıs 2026

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları Millî İstihbarat Akademisine ait olup 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz.

Millî İstihbarat Akademisi

E-Posta: bilgi@mia.edu.tr

"Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci maddesinin 2'nci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir."

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN SERBEST TİCARET STRATEJİSİ VE TÜRKİYE

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	5
GİRİŞ	7
AB'NİN SON DÖNEMDEKİ TİCARET ANLAŞMALARI: MERCOSUR VE HİNDİSTAN	9
AB'NİN SERBEST TİCARET ANLAŞMALARININ TÜRKİYE'YE OLASI ETKİLERİ	18
SONUÇ VE TÜRKİYE İÇİN ÖNERİLER	24
KAYNAKÇA VE NOTLAR	28

TABLO

Tablo 1: AB'nin 2025 Yılındaki En Büyük 5 Ticaret Partneri ve Hacmi (Milyon Euro).....	10
Tablo 2: AB-MERCOSUR Ticaret Dengesi ve Hacmi (Milyon Euro).....	12
Tablo 3: AB-Hindistan Ticaret Dengesi ve Hacmi (Milyon Euro)	13
Tablo 4: AB'nin Hindistan'a Uyguladığı Mevcut ve STA Sonrası Planlanan Tarife Oranları	16
Tablo 5: Hindistan'ın AB'ye Uyguladığı Mevcut ve STA Sonrası Planlanan Tarife Oranları	16
Tablo 6: Türkiye-AB Ticaret Dengesi ve Hacmi (Milyon Euro)	19
Tablo 7: Türkiye'nin 2025 Yılında AB'ye İhracatında İlk 10 Sektör	20
Tablo 8: Türkiye'nin En Büyük 10 Ticaret Partneri ve Hacmi.....	21

HARİTA

Harita 1: AB-MERCOSUR Anlaşması	12
Harita 2: Hindistan-Orta Doğu-Avrupa Ekonomik Koridoru (IMEC).....	14

FOTOĞRAF

Fotoğraf 1: Narendra Modi, Ursula von der Leyen ve António Costa.....	15
--	----

İNFOGRAFİK

İnfoğrafik 1: AB-Hindistan Anlaşmasının Temsil Ettiği Rakamlar.....	17
--	----

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Avrupa Birliği'nin (AB) son dönemde belirginleşen yeni nesil serbest ticaret anlaşmaları (STA) anlayışı; ticaret, regülasyon ve sürdürülebilirlik üzerine kuruludur. Bu anlayışla beraber STA'lar artık salt ekonomik ya da ticari getirilerin olduğu bir bağlam ile sınırlandırılmamaktadır. AB, yaptığı anlaşmalarla birlikte jeopolitik etki alanını genişletmeyi ve stratejik kapasite ile kabiliyetlerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.
- AB, 2026 yılının ilk çeyreğinde üç önemli stratejik anlaşma imzalamıştır. Bu anlaşmalardan ilki; Latin Amerika ülkelerinden Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay'dan oluşan MERCOSUR (Güney Ortak Pazarı) grubu ile imzalanmıştır. Bu anlaşmayı Hindistan ve son olarak Avustralya ile olan kapsamlı STA'lar takip etmiştir. Taraflarca imzalanan bu STA'lar, jeopolitik ve jeostratejik öneme sahip, uzun soluklu bir ortaklık çerçevesi olarak da öne çıkmaktadır.
- AB-MERCOSUR anlaşması, yaklaşık 700 milyon kişiye hitap eden ve AB ihracatını 50 milyar euro artırması öngörülen bir anlaşmadır. Bu anlaşmayla MERCOSUR ülkelerinin de tarım ürünleri başta olmak üzere et, şeker ve etanol ihracatı ile tekstilde ciddi bir gümrük avantajı sağlaması öngörülmektedir.
- AB-Hindistan anlaşması; yaklaşık 2 milyar nüfusu ve 27 trilyon dolarlık pazarıyla dünya gayrisafi millî hasılasının (GSMH) yaklaşık %25'ini temsil etmesi hasebiyle son yıllarda imzalanan en önemli ticaret düzenlemelerinden biridir.
- Donald Trump dönemiyle birlikte artan korumacı ve belirsiz ticaret politikaları sebebiyle başta AB olmak üzere bazı devletler ve uluslararası aktörler, kendi ulusal veya otonom ticaret stratejilerini belirlemeye başlamıştır. Bu bağlamda son dönemde yeni ekonomik ortaklıklar arayışı ön plana çıkmaktadır. Bu vesileyle AB-MERCOSUR ve AB-Hindistan anlaşmaları, Çin'e alternatif bir üretim ve pazar merkezi olarak Latin Amerika ve Hindistan'ı öne çıkarmaktadır.
- Anlaşma, gümrük tarifelerinin sıfırlanması ya da belli yüzdelere indirilmesiyle sınırlı değildir. Anlaşmalar, stratejik önemi haiz konuları; özellikle de hizmet ticareti, dijital ekonomi, tedarik zincirleri, sürdürülebilirlik ve güvenlik alanlarını da kapsamaktadır. Bu kapsamda göz ardı edilmemesi gereken husus, STA'lara paralel olarak imzalanan diğer iş birliği anlaşmalarıdır. Buna en son örnek, STA ile aynı gün içinde imzalanan, AB ve Hindistan arasındaki savunma iş birliğine dair mutabakattır. Bu yönüyle

-----

AB-Hindistan anlaşması, STA'ların artık her yönüyle klasik bir ticaret anlaşması olmaktan çıkarak stratejik bir önem kazandığını göstermektedir.

- STA bağlamında Türkiye açısından öncelik, AB ile imzalanan Gümrük Birliği anlaşmasının güncellenmesidir. 1996 yılından beri Gümrük Birliği'nde bulunan Türkiye, mevcut şartlar altında anlaşmanın sürdürülebilir olmadığına dikkat çekmektedir.
- AB-MERCOSUR ve AB-Hindistan anlaşmaları Türkiye açısından değerlendirildiğinde, Gümrük Birliği'nin güncellenmesinin ehemmiyeti bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Özellikle AB ekseninde "Made in Europe" konseptiyle birliğin güncellenmesinin önemi bir kat daha artmıştır.
- Türkiye, AB'nin son revizyonu sonucunda "Made in Europe" kapsamına belli şartları yerine getirmek (yeşil ekonomiye geçiş doğrultusunda düşük karbon salınımı başta olmak üzere) suretiyle dâhil edilmiştir. Bu yasaya dâhil olmak, Türkiye'nin ticari konumunu güçlendirmese de en azından korumuştur.
- "Made in Europe" kapsamına girmesine rağmen Türkiye, hâlen AB'nin imzalamış olduğu STA'lardan eşit oranda faydalanamamakta ve bu bir asimetri sorunu doğurmaktadır. Örneğin, AB-Hindistan arasındaki anlaşma neticesinde Hindistan menşeli bazı ürünler Türkiye pazarına gümrüksüz girerken Türk ürünleri, Hindistan pazarına aynı rahatlık ve kolaylıkla girememektedir. Bu durum Gümrük Birliği'nin, adil ve eşit olmayan mevcut şartlar altında sürdürülebilirliği olmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin ortaya koyduğu güncellemeye dair görüş, düşünce ve istekler AB tarafından sırasıyla saiklerle ötelenmekte ya da göz ardı edilmektedir.
- Türkiye, AB'nin üçüncü ülkelerle imzalamış olduğu STA'lara otomatik olarak dâhil olamamakta ve bu durum, Türk firmalarının AB pazarındaki rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. AB-MERCOSUR ve AB-Hindistan arasında yapılan anlaşmalarla rekabet gücü daha asimetrik hâle gelmekte ve Türkiye, özellikle güçlü olduğu sektörlerde (otomotiv, kimya, makine ve teçhizat, tekstil) pazar payını kaybetme riskiyle karşı karşıya kalmaktadır.
- AB-MERCOSUR anlaşması, 2026 Mayıs ayında kısmen de olsa yürürlüğe girecektir. AB-Hindistan anlaşmasının ise idari ve siyasal prosedürler sebebiyle 2027 yılından evvel yürürlüğe girmesi beklenmemektedir.
- Türkiye, kriz ve belirsizliklerin yoğun olduğu bu dönemde kendi güvenliğini her alanda sağlamak mecburiyetindedir. Bu nedenle stratejik öneme sahip her konuda kendi politikalarını geliştirmek zorundadır. Dolayısıyla söz konusu alanda yaşanan gelişmelere yönelik olarak proaktif bir şekilde kendi önceliklerine uyan bir strateji izlemelidir.
- Gümrük Birliği'nin Türkiye'ye dair adil olmayan bir yapı içerisinde olması, Türkiye'yi alternatif arayışlarına itebilecek ve kendi serbest ticaret stratejisi üretmesine sebep olabilecektir.
- Yeni nesil STA'lar ve özellikle AB-MERCOSUR ile AB-Hindistan anlaşmaları, değişen dünya ticaret sistematığının sadece iktisadi bir perspektifle açıklanamayacağını, bu tarz anlaşmaların aynı zamanda jeopolitik ve jeostratejik bir hüviyete büründüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca bu anlaşmalar, Türkiye'nin hem AB ile olan ilişkilerini yeniden tanımlayarak Gümrük Birliği'ni güncellemesi hem de üçüncü ülkelerle daha proaktif ticaret ve yatırım stratejileri geliştirmesi gerektiğini göstermektedir.

GİRİŞ

Uluslararası ticaret sistemi, 2025 Nisan ayında ABD Başkanı Trump'ın açıkladığı gümrük tarifelerinden beri ciddi bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Bu dönüşüm süreci, Trump'ın uygulamış olduğu gümrük tarifelerinin her geçen gün belli jeopolitik ve konjonktürel dalgalanmalar ya da tehditlerden ötürü değişmesi itibarıyla ciddi belirsizlikler oluşturmaktadır.¹ Söz konusu belirsizlik ortamı; ABD/İsrail-İran Savaşı ile daha da derinleşerek dünyada küresel serbest ticaret dinamiklerini sorgulamakta, ülkeleri ve uluslararası aktörleri kendi öncelikleri bağlamında yeni ticaret anlaşmalarına sevk etmekte, tedarik zincirlerini yeniden yapılandırmakta, ekonomik ilişkilerin daha fazla jeopolitik ve siyasi konjonktür odaklı şekillendiği bir dönemi ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla büyük ölçekli ticaret anlaşmaları, ekonomik boyutun ötesinde stratejik ve jeopolitik bir öneme sahip olmaktadır.

AB'nin klasik ticaret anlaşmalarının ötesine geçen bir yol haritası belirlemiş olması, bu doğrultuda önemli bir örnek olarak ön plana çıkmaktadır. Ulaşmış olduğu ekonomik büyüklük ve pazar payı ile kendine geniş bir oyun alanı açmak isteyen AB, ortaya koyduğu katı standartlarla anlaşma yapmak isteyen ülkeleri kendi kurallarına adapte etmekte ve bu standartları global bir norm hâline getirmeyi bir stratejik öncelik olarak benimsemektedir. Bu hususta özellikle kural bazlı kontrol ile teknik standartları istediği şekilde uygulamaktadır. AB; diğer taraftan Çin'in dünyada eriştiği pazarı ve ona olan bağımlılığını azaltmak için yeni bölgeler keşfetme (Asya), yeni üretim merkezleri yaratma (Latin Amerika) ve büyüme potansiyeli olan kıtalara (Afrika) ulaşımında da ticari ve ekonomik ilişkileri, son dönemde ise STA'ları stratejik bir araç olarak kullanmaktadır.

AB; Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay'ın oluşturduğu MERCOSUR ile 2026 Ocak ayında bir STA imzalayarak yaklaşık 25 yıl önce başlayan uzun görüşmeleri neticelendirmiştir. 2026 Mayıs ayı itibarıyla yürürlüğe girmesi beklenen² bu anlaşma, toplam 700 milyonluk bir tüketici grubuna ulaşacak ve AB'nin MERCOSUR ülkelerine olan ihracatını yaklaşık %40 oranında artıracaktır. Bu durum, 50 milyar euroluk yeni bir ihracat geliri oluştururken AB içerisinde yüz binlerce yeni iş imkânı sağlayacaktır. AB-MERCOSUR anlaşması, global piyasalarda etkinlik sağlama ve küresel ticarete ortaya çıkan belirsizlikleri yönetme amacı taşımaktadır. Özellikle Batı merkezli uluslararası sistemin kriz sürecinde olduğu bu dönemde AB; bu anlaşmanın oluşturduğu diyalog, koordinasyon, uluslararası uyum ve ortaklığı artırmak istemektedir. Buna paralel olarak söz konusu anlaşmanın; karşılıklı kazanımlar,

-----
ekonomik büyüme, kalkınma ve sürdürülebilirliğin güvenlik çatısı altında birleştiği bir mutabakat olduğu da iki ülke grubu tarafından farklı şekillerde vurgulanmıştır.³

AB-MERCOSUR anlaşması sonucunda karşılıklı ihracatta vergi ve tarifeler kaldırılacaktır. AB ülkelerinin; zirai üretim, tarım ve önemli sanayi kollarında (otomobil, makine ve teçhizat, kimyasal ürünler) yaklaşık olarak 4 milyar euroluk yıllık getiri elde etmeleri öngörülmektedir. Diğer taraftan arz kanallarına ulaşım daha hızlı ve güvenilir bir pozisyonda olacak; bu kanalların ekonomik güvenliği karşılıklı olarak güvence altına alınacaktır. Bu anlaşmanın AB açısından bir diğer amacı ise MERCOSUR ülkelerindeki pazarlara erişimin sağlayacağı avantaj sayesinde global ticaret yollarının şekillenmesine etki etmektir.⁴

Bir diğer kritik STA ise AB ile Hindistan arasında 2026 Ocak ayının son günlerinde yine yaklaşık 20 yıl süren müzakerelerin ardından imzalanmıştır. AB açısından oldukça önemli görülen bu STA ise tıpkı AB-MERCOSUR anlaşması gibi uluslararası belirsizlik ve kırılganlık sürecinin sonuçlarından biridir.⁵ Söz konusu ticaret anlaşmasıyla AB ve Hindistan, belli ürün gruplarının ülkeler arasında serbest ticarete açılmasının yanında somut ve stratejik iş birliğine de gitmiştir.⁶

Bu ikinci anlaşma neticesinde AB, Hindistan'ın genç ve dinamik nüfusu ile büyüyen pazarını, uzun dönemli bir ortaklık arayışıyla kullanacak ve Çin'e olan bağımlılığını belli ölçüde dengeleyebilecektir. Hindistan ise AB ülkelerine ihracat pazarını daha fazla açacak ve hinterlandını genişletip ihracat ürünlerini çeşitlendirerek küresel üretim ağlarına daha merkezî bir konumdan yaklaşabilecektir. Bu yönleriyle anlaşma kritik bir önem taşımaktadır. Ancak anlaşmanın tamamen yürürlüğe girmesinin süreç içerisinde gerçekleşeceği düşünüldüğünde, bu anlaşmanın; dünyanın ekonomik yönünü, jeopolitiğini ve küresel ticaret zincirlerini farklı boyutlara taşıyacağını söylemek için henüz erkendir. Anlaşmanın çevre (karbondioksit salınımı) ve sürdürülebilirlik maddelerinin, Hindistan gibi tarım sektörünü önemseyen ve bu sektörde çok ciddi sübvansiyonlar sağlayan bir ülke için tahkim sürecinde de sorun çıkarma ihtimali bulunmaktadır.

AB-Hindistan ticaret anlaşması; sanayi ürünlerinde gümrük vergilerini kademeli olarak düşürme, belli tarım ürünlerinden alınan vergiyi karşılıklı olarak kaldırma, hizmet ve profesyonel iş gücü değişimlerini karşılıklı olarak serbestleştirme ve doğrudan yatırımları kolaylaştırma amacı taşımaktadır. Bu anlaşmanın en önemli maddelerinden biriye çeşitli Hint sektör profesyonellerinin AB ülkelerinde vize kolaylığına tabi olmasıdır. Bunun yanı sıra bu anlaşma, dijital ticaret ve yapay zekânın kullanımı ile fikrî mülkiyet haklarını da kapsamaktadır.

AB'nin Hindistan ile imzaladığı bu anlaşmanın işlevsel hâle gelmesi vakit alacaktır.⁷ AB-Hindistan mutabakatının sorunsuz olarak ilerlediği bir senaryoda dahi 2027 yılında ancak yürürlüğe girebileceği tahmin edilmektedir.⁸ Bütün bu muhtemel süreçlere rağmen AB ile Hindistan arasında daha derin ve iç içe geçmiş bir ekonomik entegrasyonun amaçlandığı görülmektedir.

AB ile Hindistan arasında gerçekleştirilen ticaret anlaşması, siyasi ve jeopolitik anlamda da önem taşımaktadır. Birincil siyasi gerekçe, ABD yönetimi tarafından öngörülebilir ve devamlılığı olan bir ticaret politikasının olmadığına yönelik gözlem ile Çin'in üretim ve ticaret alanlarında kendisine yönelik küresel

bağımlılığı artırma stratejisini dengeleme arayışıdır. Bu arayış hâli, AB ve Hindistan yönetimlerini bir başka önemli alan olan savunma sanayisinde de iş birliğine itmiştir. 2026 Ocak ayında STA'nın yanı sıra AB ile Hindistan, savunma alanında da iş birliği mutabakatı imzalamıştır. Bu anlaşmayla deniz güvenliği, siber güvenlik ve terörizmle mücadele konularında iş birliği sağlanmıştır.⁹

Söz konusu anlaşma neticesinde AB ile Hindistan, Vaşington ve Pekin'e bir mesaj göndermektedir.¹⁰ Bunun sonucunda AB, ABD ile -bütün uzman görüşlerine göre kendisinin negatif etkileneyeceği- bir anlaşma imzalamıştır. Bu anlaşmayla AB, ABD'ye 2028 yılına kadar 600 milyar dolarlık yatırım ve 750 milyar dolarlık enerji satın alma sözü vermiştir.¹¹ 2025 Eylül ayında yayımlanan "Küresel Belirsizlik Çağında ABD Gümrük Tarifeleri: Türkiye İçin Stratejik Fırsatlar ve Riskler" isimli raporumuzda belirttiğimiz üzere AB'nin ABD ile imzaladığı bu anlaşma, çoğu uzman ve akademisyene göre AB için bir yenilgi mahiyetindedir. AB, böyle bir anlaşmayla ABD'nin küresel ekonomik ve stratejik konumunu güçlendiren bir çerçeveyi kabul etmekte ve ekonomik ilişkilerinde ABD'ye olan bağımlılığını artıran bir sürece girmektedir. AB, 1,7 trilyon dolar ticaret hacmine sahip olduğu ABD ile bu anlaşmayı imzalayarak enerji konusunda Rusya'ya olan bağımlılığını kırmaya çalışmış ancak ABD, AB'den enerji yatırımı sözü alarak bu bağımlılığı kendi lehine kullanmıştır. Geçmişte Hindistan'a ABD tarafından Rusya petrolünü aldığı gerekçesiyle %50 oranında bir gümrük tarifesi uygulanmaktaydı ancak Narendra Modi hükümetinin Rus petrolünü satın almaktan vazgeçeceği ve ABD ya da Venezuela petrolünü tercih edeceği vaadiyle gümrük tarifeleri %18'e düşürülmüştür.¹²

AB ayrıca 2026 yılında Avustralya ile ticaret anlaşması imzalamıştır. AB'nin Avustralya'ya ihraç ettiği ürünlerin %99'unda ticaret bariyerlerini kaldıran bu anlaşma, aynı zamanda günümüzde son derece kritik öneme sahip olan nadir materyallere erişimi de iyileştirecek bir potansiyele sahiptir. Asya-Pasifik bağlarını kuvvetlendiren bu STA, AB'nin küresel ölçekte ekonomisini çeşitlendirme düşüncesi ve bu noktadaki partnerlerini artırma çabalarının bir sonucudur. Avustralya ile güvenlik, araştırma-geliştirme, eğitim, dijitalleşme, iklim ve çevre konularını kapsayan STA, güvenlik ile savunma iş birliğini de içermektedir.¹³

AB'NİN SON DÖNEMDEKİ TİCARET ANLAŞMALARI: MERCOSUR VE HİNDİSTAN

AB'nin son dönemde yaptığı STA atılımını ticari ve ekonomik bağlamın ötesinde incelemek gerekmektedir. Zira AB, uyguladığı stratejiyle dünya standartlarını belirleme ve kendi müktesebatını globalleştirmek istemektedir. Bunun yanında uluslararası düzenin dönüşüm sürecinde olduğu bu dönemde hem azalan jeopolitik ağırlığını farklı bağlamlarda tekrar artırmayı hem de geride kaldığı güç rekabetinde yeniden denkleme dâhil olmayı amaçlamaktadır. Bu noktada STA'ları stratejik bir girişim olarak değerlendirmek ve "Brüksel Etkisi"¹⁴ adı altında dünyaya farklı formülasyonlarla nasıl yayıldığını incelemek gerekmektedir.¹⁵

AB kural ve regülasyonları; sağıktan çevreye, altyapıdan telekomünikasyona, sanayiden hizmet sektörüne kadar birçok alanda etkisini göstermekte ve bir kontrol mekanizması olarak kullanılmaktadır. Bu yönüyle "Brüksel Etkisi", dünyada ticari faaliyet ve anlaşmalarda önemli rol oynamaktadır. AB'nin Hindistan ve MERCOSUR ülkelerinden istediği müktesebata uygunluk da bu etkinin doğrudan

sonuçlarındandır. Benzer şekilde "Made in Europe"¹⁶ Yasası da belli kriterleri yerine getirmek suretiyle aktifleştirecektir. Bütün bu gelişmeler; AB'nin siyasi, sosyal ve ekonomik yönü itibarıyla regülasyon ihraç etkisini etkin bir biçimde ortaya koymaktadır. İlerleyen süreçte AB regülasyonlarını benimseyen söz konusu ülkeler, farklı ülkelerle yapacakları anlaşma ve ticari ilişkilerde bu regülasyonları takip edecektir. Dolayısıyla "Brüksel Etkisi" stratejik bağlamda küresel ve uzun vadeli bir sonuç üretecektir.

AB; Asya ve Afrika ülkelerinin yanında komşu ülkeleriyle de derin ticari ve ekonomik iş birlikleri geliştirmeye çalışmaktadır. Teknoloji ve sanayi alanındaki gelişmelerle beraber Asya, demografisi ve ciddi kaynaklarıyla Afrika, ham madde ve tarım potansiyeliyle Latin Amerika'nın diğer ülkeleri de AB'nin dikkatini çekmektedir. Ayrıca AB; STA'lar sonucunda karbon düzenlemeleri, dijital regülasyonlar ve devlet fonlama destekleriyle ticari hinterlandını genişletmekte, üretim alanını ve pazar payını dünyanın farklı lokasyonlarına, farklı kanallarla ihraç etmeye devam etmektedir.

Tablo 1: AB'nin 2025 Yılındaki En Büyük 5 Ticaret Partneri ve Hacmi (Milyon Euro)

	AB İhracat	AB İthalat	Ticaret Dengesi	AB İthalatındaki Payı	AB İhracatındaki Payı
ABD	554.878,4	355.672,6	199.205,8	14,1	21
Çin	199.488,6	559.513	-360.024,4	22,3	7,5
Birleşik Krallık	345.441,2	158.601,1	186.840,1	6,3	13,1
İsviçre	219.473,3	143.156,5	76.316,8	5,7	8,3
Türkiye	114.294,3	103.292,6	11.001,7	4,1	4,3

Kaynak: Eurostat.

AB açısından bakıldığında, yaklaşık olarak 20 trilyon dolara yaklaşmış olan ekonomik büyüklüğün hacmi MERCOSUR ve Hindistan pazarlarıyla daha da artacaktır. Tablo 1'de görüldüğü üzere AB; Çin'e yönelik artan bağımlılığın azalmasına yardımcı olabilecek yeni üretim merkezleri keşfedecek ve pazarını şekillendirebilecek kabiliyete de sahip olacaktır. Belirsizlik ve öngörülemezliğin arttığı bu süreçte AB, STA girişimleriyle ticari entegrasyon alanları üzerinden uluslararası arenadaki ağırlığını artırmak istemektedir. Dolayısıyla AB, pazar payını büyütüp ekonomisini geliştirmekten ziyade koyan ve yöneten bir pozisyona gelmeyi, bu pozisyonunu ise STA stratejisiyle pekiştirmeyi ve yaygınlaştırmayı amaçlamaktadır. MERCOSUR ve Hindistan STA'ları, bu açıdan jeopolitik ve stratejik hamleler olarak değerlendirilmelidir.

AB-MERCOSUR Anlaşması

2026 Ocak ayında imzalanan ve 2026 Mayıs ayında kısmi olarak yürürlüğe girecek olan AB-MERCOSUR STA'sı sonucunda Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay ile AB standartlarıyla uyum çerçevesinde çeşitli ticari anlaşmalar yapılmış olacaktır. İlk görüşmeleri 2000 yılında başlayan bu uzun soluklu anlaşma neticesinde¹⁷ AB; MERCOSUR ülkeleriyle yeni nesil STA anlayışını ticaret, regülasyon ve

sürdürülebilirlik kapsamında ortaya koymuştur. Bir başka deyişle AB, Batı dışındaki devletlerle olan iş birliği ve ekonomik entegrasyonunu da ilerletme arayışı içine girmiştir.

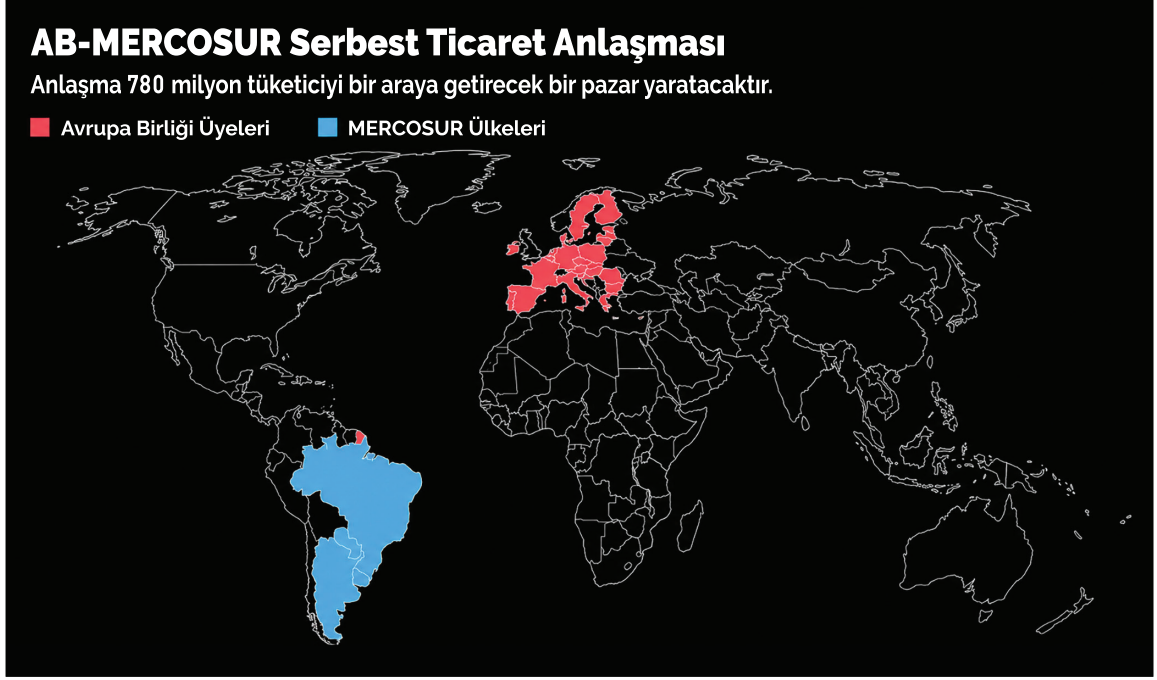
MERCOSUR'a yeni üye olmuş olan Bolivya ile üyeliği 2016 yılından beri askıda bulunan Venezuela haricinde Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay anlaşmaya taraf olan dört ülkedir. Brezilya ve Arjantin, Latin Amerika ülkeleri arasındaki en büyük iki ekonomiye sahip ülkedir. Yaklaşık olarak 2 trilyon dolarlık ekonomisi ve 220 milyonluk nüfusuyla bölgede en büyük aktör konumunda bulunan Brezilya, yaklaşık 600 milyar dolarlık bir ekonomiye sahip Arjantin ve sırasıyla 80 milyar dolar ve 45 milyar dolarlık ekonomileriyle Uruguay ve Paraguay gibi nispeten küçük ülkelerden müteşekkil MERCOSUR, uhdesinde barındırdığı doğal kaynakları ve tarımını AB'nin yüksek teknolojisiyle birleştirme imkânına sahiptir. Bu anlaşma neticesinde tarım, makine, teçhizat ve kimyasallarda %90'a varan oranlarda tarifeler kaldırılacak ve AB'nin dünyanın diğer bölgeleriyle ekonomik entegrasyonu hızlanarak binlerce kişiye iş imkânı sağlanacaktır.

MERCOSUR grubunun en büyük aktörü olan Brezilya; tarım, madencilik ve sanayi alanlarında önemli bir ülkedir. Bu açıdan ilgili alanlarda belirli ölçüde Çin'e önemli bir alternatif olarak değerlendirilebilir. Grubun diğer üyeleri Arjantin, Paraguay ve Uruguay ile karşılaştırıldığında önemli bir güce sahip olan BRICS üyesi Brezilya hem pazar hem de ham madde olarak Çin'e alternatif arayışında önemli bir lokasyon olarak dikkat çekmektedir. Tarım ve enerjide bir diğer önemli lokasyon olan ancak özellikle 1980'li yıllardan itibaren ciddi derecede ekonomik problemlerle uğraşan Arjantin ise hem yüksek potansiyeli hem de yüksek riskleri bünyesinde barındıran bir ülke konumundadır. Küçük iktisadi güç ve nüfuslarına rağmen kurumsal kalite yüksekliğiyle Uruguay ve ciddi hidroelektrik potansiyeliyle Paraguay, yatırım konusunda AB'nin ilgisini çekebilecek ülkelerdir. Paraguay, aynı zamanda düşük iş gücü maliyetlerine sahip bir ülke olarak AB'nin dikkatini çekmektedir.

AB-MERCOSUR anlaşması; tarım, enerji ve madencilik konularında oldukça kritik bir öneme sahiptir. Yıllık yaklaşık olarak 50 milyar euroluk ek ihracat geliri elde etmesi öngörülen AB, Avrupa içerisinde 600 bin yeni iş imkânı da sağlayabilecektir. Latin Amerika ülkeleriyle kurumsal kalite ve kapasitelerini Avrupa standartlarıyla beraber daha yukarıya taşıma şansını yakalarken Çin'e alternatif olma hususunda da önemli bir stratejik destinasyon olarak AB'nin yanında durmaktadır. AB-MERCOSUR anlaşması, tedarik zincirlerini çeşitlendirmede Çin+1¹⁸ stratejisi için ayrıca önemlidir.

Teknik açıdan incelendiğinde, bu anlaşmayla birlikte otomobillerde hâlihazırda %35, makinelerde %14 ila %20 arasında değişen ve kimyasallarda %14 seviyesinde olan tarifelerin ciddi oranlarda azalacağı öngörülmektedir. Tarifelerdeki bu azalışla beraber AB firmaları yaklaşık olarak 4 milyar euroluk fazla bir kazanım elde edecektir. MERCOSUR grubu ülkeleri, yeşil ve dijital ekonomiye dönüşte kullanılan ürünleri ciddi derecede Avrupa'ya temin etme imkânına sahip hâle gelecek ve özellikle tarım, et, şeker ve etanol ile tekstil alanlarında önemli ölçüde tarife kazanımları elde edecektir.¹⁹ AB ülkeleri ayrıca MERCOSUR ülkelerinde var olan devlet ihalelerinde fiyat verme hakkına da sahip olacaktır. Sadece Brezilya'da yıllık olarak 8 milyar euroluk devlet ihaleleri imkânı bulunduğu²⁰ düşünüldüğünde, AB için bir başka önemli fırsat kapısının aralandığı söylenebilir. Ancak ticaret dengeleri ve paylarına bakıldığında, Brezilya hariç AB'nin MERCOSUR ülkeleriyle olan ticaretinde Arjantin,

Harita 1: AB-MERCOSUR Anlaşması

Kaynak: Bloomberg.

Paraguay ve Uruguay'ın toplam ihracat ve ithalat içindeki paylarının oldukça sınırlı olduğu görülmektedir (Tablo 2'deki rakamlar AB-MERCOSUR toplam ticaret hacmini göstermesine rağmen bu hacmin büyük kısmını AB-Brezilya ticareti oluşturmaktadır.). Bu nedenle AB'nin, söz konusu anlaşmaya yalnızca ticari ve ekonomik getirilerin yanında jeopolitik bir oyun kurma potansiyeli çerçevesinde de yaklaştığı yorumunu yapmak mümkündür.

Tablo 2: AB-MERCOSUR Ticaret Dengesi ve Hacmi (Milyon Euro)

Yıl	AB İhracat	AB İthalat	Ticaret Dengesi	AB İthalatında MERCOSUR'un Payı	AB İhracatında MERCOSUR'un Payı
2015	42.579,4	37.583,6	4.995,8	2,3	2,3
2016	38.827,4	36.739	2.088,4	2,4	2
2017	41.654,3	38.263,6	3.390,7	2,2	2,1
2018	42.254,7	39.062,5	3.192,2	2	2
2019	41.227,2	36.230,9	4.996,3	1,9	1,9
2020	35.495,7	33.150,7	2.345	2	1,8

Yıl	AB İhracat	AB İthalat	Ticaret Dengesi	AB İthalatında MERCOSUR'un Payı	AB İhracatında MERCOSUR'un Payı
2021	44.501	43.516,5	984,5	2,1	2
2022	55.617,8	63.039,1	-7.421,3	2,2	2,2
2023	56.089,6	53.768,5	2.321,1	2,2	2,2
2024	55.341,2	56.142,2	-801	2,3	2,1

Kaynak: Eurostat.

AB-Hindistan Anlaşması

AB ve Hindistan arasındaki ekonomik ve ticari iş birliği müzakereleri ilk olarak 2007 yılında başlatılmıştır. 2013 yılında anlaşmazlıklar yüzünden tıkanan süreç, 2022'de yeniden canlandırılmıştır.²¹ Karşılıklı STA'ya dair müzakereler; özellikle tarım, fikrî mülkiyet hakları, sürdürülebilirlik ve güvenlik gibi konulardaki görüş ayrılıkları nedeniyle uzun yıllar ilerleme kaydedememiştir. Ancak Hindistan, 2000'li yılların başından itibaren dış açılma ve önemli bir ticaret merkezi hâline gelme düşünceleriyle paralel olarak AB ile olan ilişkilerini her zaman gündemde tutmuştur. 2026 Ocak ayı sonunda imzalanan bu anlaşmayla beraber, yıllardır devam etmekte olan görüş ayrılıklarının bir kenara bırakıldığı, artan belirsizlik ortamının ülkeleri müzakerelere itmeye başladığı görülmektedir. Dolayısıyla imzalanan bu anlaşma, yaklaşık 20 yıldır inişli çıkışlı devam etmekte olan pazarlıkların nihai sonucudur. Bu anlaşma neticesinde gümrük engellerinin büyük ölçüde kaldırılmasıyla beraber AB, son 6 yılda Hindistan lehine değişen ticaret dengesini önceki yıllarda olduğu gibi yine kendi lehine çevirme şansına sahip olabilecektir.

Tablo 3: AB-Hindistan Ticaret Dengesi ve Hacmi (Milyon Euro)

Yıl	AB İhracat (Hindistan)	Hindistan İhracat (AB)	Ticaret Dengesi	AB İthalatında Hindistan'ın Payı	AB İhracatında Hindistan'ın Payı
2015	32.823,2	31.578,5	1.244,8	1,9	1,7
2016	33.792,7	31.919,7	1.873	2	1,8
2017	37.049,1	36.007,4	1.041,7	2	1,9
2018	40.064,5	37.967,8	2.096,7	2	1,9
2019	38.178,4	39.585,8	-1.407,4	2	1,8
2020	32.136,7	32.986,8	-850,1	1,9	1,7
2021	41.806	46.202,5	-4.396,5	2,2	1,9
2022	47.550,7	67.801,1	-20.250,4	2,3	1,8
2023	48.506,1	65.435,9	-16.929,8	2,6	1,9
2024	48.827,7	71.481,5	-22.653,7	2,9	1,9

Kaynak: Eurostat.

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN SERBEST TİCARET STRATEJİSİ VE TÜRKİYE

Bunun yanında IMEC ile son imzalanan STA sonucunda Hindistan ciddi stratejik kazanımlar elde etmiştir. Öte yandan AB üyesi ülkelerde yaklaşık 1,7 milyon Hint nüfusu yaşamaktadır (AB'den ayrılan Birleşik Krallık'ta ise bu sayı yaklaşık 1,8 milyondur.). Diasporanın bölgede kuracağı ilişkiler ve anlaşma sayesinde profesyonellerin AB ülkelerine daha kolay vize erişimi sağlayabilecek olması, Hindistan açısından söz konusu anlaşmanın imzalanmasında önemli bir motivasyon kaynağı oluşturmuştur.²⁴

Siyasi perspektiften ise Hindistan, ABD-Çin rekabetinin keskinleştiği bir ortamda dış politikasını dengelemek istemektedir. AB ile derinleşen ekonomik ilişkiler, Hindistan'a hem siyasi hem de stratejik manevra alanı sunmaktadır. Hindistan, imzalanan STA ile küresel norm, standart ve sürdürülebilirliğe daha hızlı-derin entegre olabilecek; uzun vadede ekonomik dönüşümünü destekleyebilecektir.

Fotoğraf 1: Narendra Modi (ortada), Ursula von der Leyen (sağda) ve António Costa (solda)

Kaynak: Anadolu Ajansı.

Kapsamı itibarıyla bakıldığında klasik ticaret anlaşmalarının ötesine geçen söz konusu anlaşma; sanayi ürünlerinde tarifeleri düşürecek, hizmet ticaretini serbestleştirecek, karşılıklı yatırım ortamını iyileştirecek ve taraflar arasında ticaret hacminin önemli ölçüde artmasına yol açacaktır. Kademeli olarak tüm vergiler; 5, 7 veya 10 yıl arasında kaldırılacaktır. 7 yıl içerisinde, AB'nin Hindistan'dan ithal ettiği ürünlerin %93'ünde uygulanan vergiler kaldırılacaktır. Tüm bu tarife düzenlemeleriyle beraber Hindistan'ın AB ile çelik ticareti için de tarife sınırlama girişimleri devam etmektedir.

Tablo 4: AB'nin Hindistan'a Uyguladığı Mevcut ve STA Sonrası Planlanan Tarife Oranları

Sektör	Mevcut Tarife (%)	Planlanan Tarife (%) ²⁵
Elektronik Ürünler	14	0
Kimyasallar	13	0
Plastik/Kozmetik	6,5	0
Araba Parçaları	4	0
Tekstil/Giyim	8-12	0
Gıda	50	0
Zeytinyağı	45	0
Deri ve Ayakkabıcılık	17	0
Mücevherat	4	0

Tablo 5: Hindistan'ın AB'ye Uyguladığı Mevcut ve STA Sonrası Planlanan Tarife Oranları

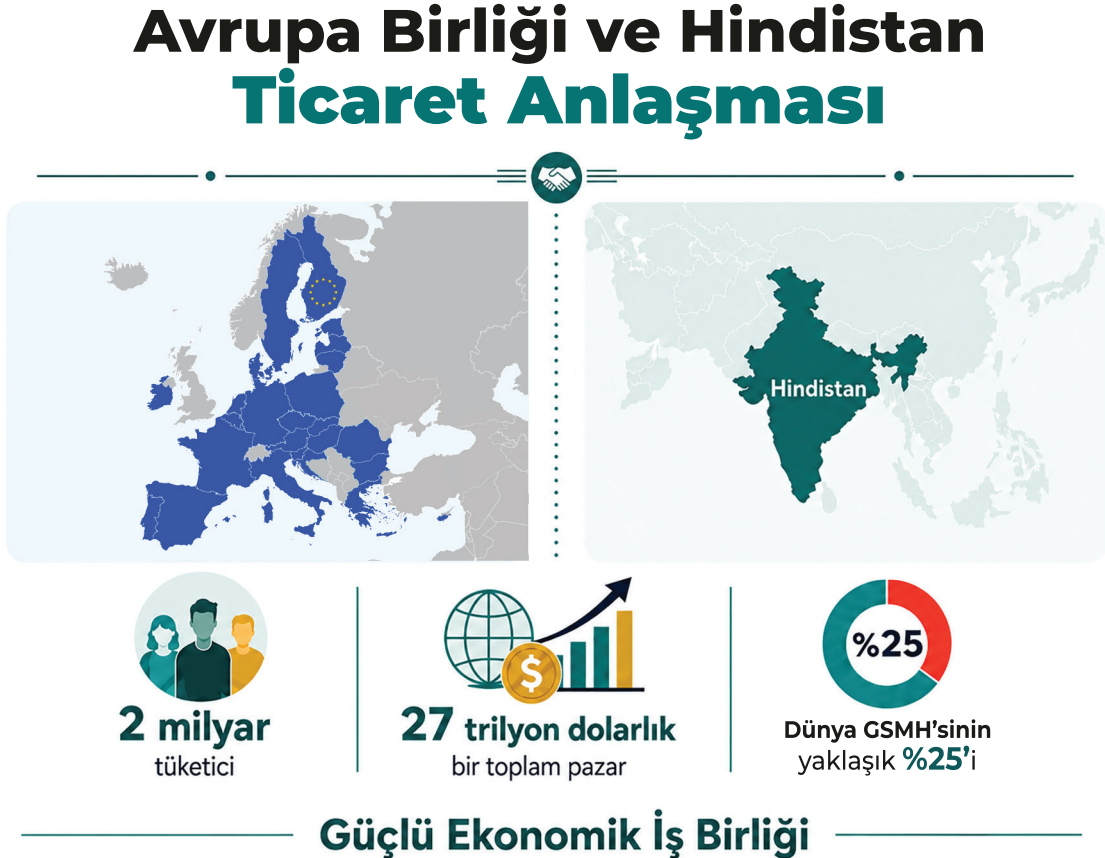
Sektör	Mevcut Tarife (%)	Planlanan Tarife (%) ²⁶
Otomotiv	110	10
İçecekler (Alkollü)	150	(içeceğe bağlı olmak üzere) 30-40-50
İçecekler (Alkolsüz)	55	0
Makine	44	0
Kimyasal	22	0
Kozmetik	22	0
İşlenmiş Gıda (Ekmek vb.)	33	0
Koyun Eti	33	0
Eczacılığa Ait Kimyasallar	11	0
Uçak ve Uzay Araçları	11	0
Medikal ve Cerrahi Ekipman	90	0

Kaynak: European Commission, Kiel Institute.

Bu anlaşmanın önümüzdeki yıllarda Hindistan'a ekonomik yönden pazar payında ciddi bir getiri sağlaması beklenmektedir.²⁷ Diğer taraftan bu anlaşmayla AB'nin, ürünlerine gelen tarifelerden 4 milyar euro kazanım elde etmesi öngörülmektedir.²⁸ İki taraf karşılıklı olarak gümrük kurallarını basitleştirecek ve daha güçlü fikrî mülkiyet hakkı tanıyacaktır.²⁹ AB-Hindistan anlaşması neticesinde, toplam ürünün %99,5'inde tarifeler karşılıklı olarak ya tamamen kaldırılacak ya da belli oranlara düşürülecektir. Finansal hizmetler ile "call-center" hizmetleri daha şeffaf ve güvenilir bir şekilde ilerleyecek, kişisel verilerin korunması konusuna daha çok önem verilecek ve istenmeyen e-postalara (spam) karşı önlem alınacaktır.³⁰

Tarifelerin sınırlanacağı veya büyük ölçüde azaltılacağı bu anlaşmanın esas öneminin; dijital ekonomi, yapay zekâ, ekonomik entegrasyon, sürdürülebilirlik ve tedarik zinciri güvenliği gibi alanlara kayacağını söylemek mümkündür. Ancak Hindistan'daki altyapı ve teknolojik seviyenin AB normlarına uyum sağlayabilmesi için belirli bir süreye ihtiyaç duyulması, anlaşmanın tüm boyutlarıyla kısa vadede imzalanarak yürürlüğe girmesini zorlaştırmaktadır. AB açısından "qualified majority" kapsamında hem Parlamentodan hem de üye devletlerden alınması gereken onayların 2027'nin ilk aylarına kadar

İnfoğrafik 1: AB-Hindistan Anlaşmasının Temsil Ettiği Rakamlar

-----

sarkabileceği değerlendirilmektedir.³¹ Tamamen yürürlüğe girmesi hâlinde ise bu anlaşma, yaklaşık 2 milyarlık nüfusu ve 27 trilyon dolarlık pazar büyüklüğünü kapsamasıyla dünya GSMH'sinin yaklaşık %25'ini temsil eden bir ekonomik ortaklık olarak kayıtlara geçecektir.³²

AB-Hindistan arasında 2025 yılında gerçekleşen yaklaşık 135 milyar dolarlık ticareti (75 milyar dolar Hindistan'ın AB'ye olan ihracatı ve 60 milyar dolar AB'nin Hindistan'a olan ihracat hacmi),³³ bu anlaşmayla 2030 yılında 160 milyar dolara çıkarmak amaçlanmaktadır.³⁴

AB'NİN SERBEST TİCARET ANLAŞMALARININ TÜRKİYE'YE OLASI ETKİLERİ

AB üyesi olmamasına rağmen 1996 yılında Gümrük Birliği'ne katılan Türkiye, o dönemden bu yana geçen 30 yıllık süre zarfında AB ile özellikle sanayi ürünleri ticaretinde önemli kazanımlar elde etmiştir. Günümüzde ticaretinin çok büyük bir bölümünü AB ülkeleri; özellikle Almanya, Fransa, Belçika ve Hollanda ile gerçekleştiren Türkiye açısından değişen ticaret dinamikleriyle beraber Gümrük Birliği anlaşması da güncelliğini yitirmiştir. Özellikle hizmetler, tarım, dijital ticaret ve kamu alımları gibi alanlarda yetersiz kalan Gümrük Birliği'nin sebep olduğu sorunlar, Türkiye-AB arasındaki ilişkilere de zarar vermektedir.³⁵

Gümrük Birliği'yle ilgili bir diğer önemli sorun ise AB'nin üçüncü ülkelerle imzalamış olduğu anlaşmaların otomatik olarak Türkiye pazarını söz konusu ülkelere açarken Türkiye'nin aynı fırsattan faydalanamıyor olmasıdır. Örneğin, AB-Hindistan anlaşması neticesinde, Hindistan menşeli bazı ürünler Türkiye'ye gümrüksüz girebilecekken Türk mallarının Hindistan'a gümrüksüz girmesi söz konusu değildir. Türkiye her ne kadar belli gümrük tarife prosedürleri uygulasa da söz konusu işlemler, eşit olmayan Gümrük Birliği politikalarını kompanse etmekte yetersiz kalmaktadır. Bu yetersizlik durumu, AB'nin ve diğer üçüncü ülkelerin yeni nesil ticaret anlaşmaları imzalamasıyla birlikte Gümrük Birliği'nin yapısal sorunlarını daha görünür hâle getirmekte ve derinleştirmektedir. Bu sorunun gözlemlenen boyutlarından bir tanesi ise AB'nin STA'lar imzalayarak Türkiye'yi kapsayan kararlar alabilmesidir. Geride kalan 30 yıllık süreçte AB, 72 ülkeyle 41 adet STA imzalarken³⁶ Türkiye için bu rakam 27'dir.³⁷

Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve derinleştirilmesine yönelik tartışmalar sürerken "Made in Europe" konusu da iki taraf arasındaki bir diğer önemli mesele hâline gelmiştir.³⁸ Kamu mallarının temini ve ihaleler için gerekli mal ile hizmetlerin Avrupa ülkelerinden alınmasına dair konuyu içeren bu karar, yapılan bazı revizyonların ardından yeniden güncellenmiş ve Türkiye, kendi talebiyle bu gruba dâhil edilmiştir.³⁹ Türkiye'nin son dönemde böyle bir girişimin içinde yer alma isteği ve bu tutumun bazı Avrupalı ülkeler tarafından da desteklenmesi, söz konusu revizyon sürecini etkilemiştir.

Bu süreç, Türkiye'yi otomatik olarak "Made in Europe" grubuna dâhil etmemektedir ancak Türkiye'nin belli şart ve kriterleri sağlaması neticesinde bu gruba dâhil edilmesi mümkündür.⁴⁰ Örneğin, Türkiye'nin AB çevre ve karbon kriterlerini sağlaması, bu grup içinde yer alması için gereken önemli şartlardandır. Türkiye, bu ve benzeri şartları yerine getirdiği takdirde, Avrupa'nın söz konusu sanayi hızlandırıcı yasasına dâhil olacak; ticari açıdan sıçrama niteliğinde olmasa da mevcut imkânlarını koruyarak konumunu sürdürecektir. Bir diğer deyişle bu anlaşma; Türkiye'nin Avrupa'ya yakınlığı, güçlü sanayisi

ve kaliteli üretimi sebebiyle Türkiye'yi koruyacak bir yapıya sahiptir. İlerleyen dönemlerde Türkiye'nin yeşil dönüşüm ve yeşil ekonomiye geçişe yönelik atacağı adımların, AB'nin karar alma süreçlerini etkileyebilecek nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

Özellikle AB ve Hindistan arasında gerçekleştirilen anlaşmayla Hindistan pazarının ucuz iş gücü, düşük maliyetleri ve pazar hâkimiyeti gibi unsurları, Türkiye açısından çeşitli riskler oluşturmaktadır. Gümrük Birliği anlaşmasının güncellenmemesi ve AB-Hindistan STA'sının bu hâliyle uygulanmaya başlanmasıyla birlikte Türkiye, AB ile ticarete sahip olduğu birçok kritik avantajı kaybetme riskiyle karşılaşacaktır.

Türk ticaret politikası açısından yapısal bir kırılma sebepleri olacak olan bu anlaşma, Türkiye'ye bir atılım yapma fırsatı da vermektedir.⁴¹ İlerleyen kısımlarda daha detaylı olarak değerlendirileceği üzere anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle beraber AB pazarında rekabet koşulları değişecek; Hindistan AB pazarına çok daha rahat bir şekilde girebilecektir. Özellikle Gümrük Birliği'nin yapısal sorunları sebebiyle Hindistan menşeli ürünlerin Türkiye pazarına gümrüksüz şekilde girerek buradan Avrupa pazarına açılabilmesi; buna karşılık Türk ürünlerinin Hindistan pazarına aynı koşullarda erişememesi, Gümrük Birliği'nin güncellenmesine yönelik ihtiyacı bir kez daha ortaya koymaktadır.

Tablo 6: Türkiye-AB Ticaret Dengesi ve Hacmi (Milyon Euro)

Yıl	AB İhracat (Türkiye)	Türkiye İhracat (AB)	Ticaret Dengesi	AB İthalatında Türkiye'nin Payı	AB İhracatında Türkiye'nin Payı
2015	74.148,8	52.105,1	22.043,8	3,2	4
2016	72.445,2	55.758,7	16.686,5	3,5	3,9
2017	76.656,7	61.398	15.258,7	3,5	3,8
2018	69.187,9	66.888,4	2.299,5	3,5	3,4
2019	68.260,1	69.812	-1.551,8	3,6	3,2
2020	70.130,1	62.465,1	7.665	3,6	3,6
2021	79.128,4	78.001,2	1.127,2	3,7	3,6
2022	99.450	98.822,5	627,5	3,3	3,9
2023	111.866,8	95.925,9	15.940,8	3,8	4,4
2024	113.195,4	98.055	15.140,4	4	4,4

Kaynak: Eurostat.

AB ve Hindistan anlaşması sonucunda Türkiye'yi; özellikle otomotiv, makine ve teçhizat, tekstil, kimya ve tarım endüstrisinde daha rekabetçi bir ortam beklediği açıkça görülmektedir. Bu sektörlerdeki fiyat avantajı ve teslimat sürelerinin hızıyla birlikte Türkiye'nin AB'ye ihracatı yüksek seviyelerde bulunmaktadır. Yapılan anlaşmayla birlikte bu sektörlerde Hindistan ürünlerinin AB pazarına daha

-----

düşük maliyetlerle giriş yapması mümkün hâle gelmiş, bu durum Türkiye'nin ilgili alanlarda sahip olduğu rekabet avantajını zayıflatabilecek bir potansiyel oluşturmuştur. Bu gelişme, Türkiye'nin ihracat kompozisyonunda değişikliklere yol açabilecek önemli bir dönüşüm olarak değerlendirilmektedir.⁴²

Benzer şekilde işlenmiş gıda, tarım ve deniz ürünleri, kauçuk, gemi, tekne, makine ve teçhizat gibi alanlar; Türkiye'yi AB'ye coğrafi yakınlığı ile bu ürünlerin ihracatına yönelik kurallara olan aşinalığı sebebiyle avantajlı kılmaktadır. Teknik standardizasyon ve karbon emiliminde regülasyonlara geçişkenliğin yavaşlaması hususunda ise Türkiye'nin Hindistan'a karşı rekabette avantajını kaybetme riski bulunmaktadır. Bir başka deyişle anlaşma sonucunda AB'nin Hindistan'a sağlayacağı teknolojik altyapı ve düzenleyici destek ile yeşil ekonomi ve dijitalleşme alanındaki ilerlemeler birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye'nin AB'ye olan coğrafi yakınlık ve lojistik avantajlarının önemi anlamını yitirecektir.⁴³

Bir diğer önemli nokta, AB'nin hassas olduğu tarım ürünleri konusudur. Türkiye; ürün çeşitliliği, kalitesi ve standartlarında tarımsal ürünler (narenciye ve tahıllar) ile beraber tütün, kozmetik ürünler, parfüm, halı, tasarım ürünü mobilyalarda Hindistan'a karşı büyük bir avantaja sahiptir (bk. Tablo 7). Ancak söz konusu avantajlar, orta ve uzun vadedeki gelişmeler doğrultusunda değişen rekabet koşullarıyla farklı yönere evrilebilir.⁴⁴

Tablo 7: Türkiye'nin 2025 Yılında AB'ye İhracatında İlk 10 Sektör

Sektör	Ticaret Hacmi
Otomotiv Endüstrisi	2.273.464,51
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.205.713,79
Hazır Giyim ve Konfeksiyon	755.852,81
Elektrik ve Elektronik	643.574,05
Demir ve Demir Dışı Metaller	619.426,89
Çelik	499.587,75
Tekstil ve Ham Maddeleri	295.543,39
Makine ve Aksamları	293.967,24
İklimlendirme Sanayisi	282.734,85
Madencilik Ürünleri	180.982,60

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi.

Türkiye'nin ticaret partnerleri incelendiğinde (bk. Tablo 8) en büyük 10 partnerden 6'sının AB üyesi olduğu görülmektedir. Bu dağılım, değişen rekabet koşulları altında Türkiye'nin, ticaret hacmini koruması ve yükseltmesi adına kendi ticaret anlayışına dair dönüşümler yapması gerektiğini net şekilde göstermektedir.

Tablo 8: Türkiye'nin En Büyük 10 Ticaret Partneri ve Hacmi

Ülke	Toplam İhracat	Pay (%)
Almanya	19.834.869,65	8,36
Birleşik Krallık	14.177.558,52	5,97
Amerika Birleşik Devletleri	13.163.279,89	5,55
İtalya	12.357.840,51	5,21
Fransa	10.475.107,85	4,41
Irak	10.349.922,99	4,36
İspanya	10.138.597,73	4,27
Romanya	7.905.398,60	3,33
Hollanda	7.174.394,29	3,02
Birleşik Arap Emirlikleri	6.826.539,81	2,88
Toplam	112.403.510	47,35
2025 Yılı Toplam İhracat Hacmi	237.370.977	100

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi.

Bütün bu etkiler göz önüne alındığında, AB ile Hindistan arasındaki anlaşmanın iki ülkenin parlamen-tolarında da onaylanarak yürürlüğe girecek olması sebebiyle Türkiye'nin önünde çeşitli kurumsal, ticari ve ekonomik hamleleri yapmak için bir zaman penceresi bulunmaktadır. Bu atılım ve reformların yapılamadığı bir ortamda, anlaşma yürürlüğe girer girmez, Hindistan menşeli ürünlerin AB pazarında daha avantajlı hâle geleceği düşünülmektedir. Rekabet baskısını artıracak olan bu anlaşma, Türkiye'yi pazar payının kaybı riskiyle karşı karşıya bırakabilir. Türkiye'nin hizmetler ve dijital ekonomi alanında Gümrük Birliği dışında kalması, buna karşılık AB ile Hindistan arasındaki anlaşmanın özellikle bu alanları da kapsamaması, Türkiye açısından Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve yeni ticari-iktisadi açılımların gerekliliğini daha görünür hâle getirmektedir. Dolayısıyla Türkiye, ticaret politikasında artık daha proaktif ve çok boyutlu bir yaklaşımı benimsemelidir.

Türkiye, tüm bunları yaparken Hindistan ile arasındaki potansiyel çatışma ve çekişmeleri de göz önünde bulundurmalıdır. Özellikle üretim kalemleri düşünüldüğünde doğrudan Türkiye'nin rakibi olabilecek Hindistan ile diplomatik kanalları açık tutmak ve olası risk analizlerini farklı bağlamlarda sürekli güncellemek faydalı olacaktır. AB ve Hindistan arasındaki STA'dan belli noktalarla negatif olarak etkilenebilecek olan Türkiye; pazar payını tamamen kaybetmek tehdidini de masada tutarak stratejik, politik ve diplomatik yaklaşımlar belirlemelidir.

AB'nin MERCOSUR ülkeleriyle yapmış olduğu anlaşmanın Türkiye'ye etkileri hususunda Türkiye'nin Latin Amerika ülkelerinin birçoğuyla hâlen devam eden güçlü diplomatik ve ekonomik bağlantıları

önemli bir gelişim olarak gözükmektedir.⁴⁵ Türkiye'nin Brezilya ile yakın ilişkileri ve BRICS ile artan temaslar, bu noktada olumlu yönde bir potansiyel inşa etmektedir. Ancak Türkiye'nin Gümrük Birliği üyesi olmasına rağmen STA'lara eşit koşullarda dâhil olamaması da dikkate alınması gereken önemli bir husustur. Farklı aktörlerle ilişkilerini devam ettiren AB'nin, nispeten çok yakın bir lokasyonda bulunan Türkiye'ye süreçlerde yeterli ölçüde yer vermediği görülmektedir. Sonuç olarak Türkiye'nin, Gümrük Birliği anlaşması güncellenmediği takdirde kendi bağımsız STA stratejisini benimsemesi, bir tercih olmanın ötesine geçerek zorunluluk hâline gelmiştir.

**SONUÇ VE
TÜRKİYE İÇİN ÖNERİLER**

SONUÇ VE TÜRKİYE İÇİN ÖNERİLER

AB'nin izlediği STA stratejisi ve yaptığı anlaşmalar göstermektedir ki sıkı korumacılık politikalarının belirsizlikleri artırdığı ve öngörülebilirliğin azaldığı günümüz dünyasında küresel ticaret sistemi; liberal şekilde işleyen klasik düzenden uzaklaşmış, giderek daha stratejik ve jeopolitik bir önem kazanmıştır. Bu doğrultuda STA'lar; ticari ve ekonomik getirileri olan teknik metinler olarak görülmekten ziyade, ülkelerin küresel güç dengeleri ve değişen akslar üzerinde konumlarını belirleyen, ticaret ve arz zincirlerinin üretim düzeylerini şekillendiren, siyasi ittifakları iktisadi açıdan kuvvetlendiren ve birbirine perçinleyen bir düzen olarak şekillenmektedir. Söz konusu anlaşmalar, uluslararası rekabeti başka bir boyuta taşımaktadır. AB-MERCOSUR ve AB-Hindistan ticaret anlaşmaları, bu değişimi net şekilde ortaya koymaktadır.

Uluslararası ticarete ABD-Çin rekabeti jeoekonomik çatışmaları tetiklerken diğer devletler, ekonomik ve ticari anlamda kendilerini korumak ve otonom yapı geliştirmek için alternatif formül arayışı içerisindedir. Bu bağlamda farklı aktörler, uluslararası ticaretin çok bloklu bir yapıya evrilmesi için kendi stratejilerini geliştirmekte; ikili ve çoklu iş birliği ile ticaret anlaşmaları da bu stratejilerin merkezinde yer almaktadır.

Söz konusu gelişmeler, STA'ların ve iş birliği anlaşmalarının pasif ekonomik belgeler olmaktan çıktığını; uzun vadeli siyasi, jeopolitik, güvenlik ve kalkınma hedefli dış politika araçlarından biri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda Türkiye'nin özellikle Asya, Avrupa, Afrika ve Latin Amerika ülkeleriyle geliştireceği ticari ilişkiler, izleyeceği strateji ve yapacağı yeni anlaşmalar büyük önem kazanmaktadır. Dolayısıyla Türkiye, kendi yol haritasını bütün bu gelişmeler kapsamında şekillendirmelidir. Bu doğrultuda Türkiye'nin önce reaktif, ardından ise proaktif bir yaklaşımla atabileceği adımlar şu şekilde sıralanabilir:

- AB ile imzalanmış olan Gümrük Birliği anlaşmasının güncellenmesine dair Türkiye'nin gerekli bütün adımları atması ve bu hususta diplomasi kanallarının kapanmaması önemlidir. Türkiye'nin "Made in Europe" Yasası'na dâhil edilmesi, bu anlamda Gümrük Birliği'ni de günün gereklilikleriyle güncelleme konusunda teşvik ve motive edici bir gelişmedir.
- Gümrük Birliği'nin içerisinde; hizmetler, tarım, dijital ticaret ve kamu alımlarını kapsayan modern bir yapı olmadığı müddetçe, Türkiye-AB ilişkilerinin ekonomik ve siyasi açıdan kalıcı bir istikrar kazanması mümkün değildir. Hem Türk diasporasının AB'deki varlığı hem de Türkiye'nin Avrupa'ya yapmış olduğu ihracat düşünüldüğünde, AB'nin soyut siyasi gerekçeleri bir kenara bırakıp gerekli adımları atma vaktinin geldiğini her platformda vurgulamak gerekmektedir.
- Türkiye'nin özellikle üçüncü ülkelerle yapmış olduğu ticari anlaşmalarda ve STA'larda daha proaktif ve stratejik bir yol veya yaklaşım benimsemesi gerekmektedir.
- Türkiye'nin, rekabet gücünü artıracak olan sektörlerde (otomotiv, kimya ve savunma sanayisi) dönüşüm politikalarına hız vermesi gerekmektedir. Yüksek katma değerli ürünlere geçiş ve teknolojinin kullanılmasıyla bu ürünlerin üretiminde artış ile pazar payının artırılması, uluslararası rekabette Türkiye'nin önünü açacaktır.

- AB ile Hindistan arasında gerçekleştirilen bu anlaşmayla özellikle Türkiye'nin güçlü olduğu sektörlerden biri olan tekstili, Hindistan'ın domine etme olasılığı bulunmaktadır. AB'nin %12 oranındaki tekstil tarifelerini kaldıracak olması, Türkiye'nin kilogram başına düşen getiriye tekstil sektöründen, pahada daha ağır ve ekonomik getirisinin yüksek olabileceği sektörlerle kaydırmasını gerektirmektedir. Bütün bu geçişi, yapay zekâ yatırımlarıyla daha efektif ve üretken şekilde gerçekleştirmek mümkündür.
- Türkiye'nin seçici önceliklendirme yaklaşımıyla yapay zekâ ve ileri teknolojiye yönelik yatırımlarını artırması, günümüz dünyasında rekabet edilebilirlik açısından son derece önem arz etmektedir. Bu bağlamda ABD ve Çin'in yatırımları dikkate alındığında, sektöre yönelik yatırımların artırılması ve bu yatırımları daha ileri seviyeye taşıyacak insan sermayesine gerekli maddi ve fiziki imkânların sağlanarak altyapının güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.
- Türkiye'nin, Hindistan'a nazaran bu anlaşma özelinde en önemli avantajı AB'ye olan coğrafi konumu ve yakınlığıdır. Lojistik ve taşıma alanlarında ekonomik olarak avantajlara sahip olan Türkiye, bu avantajını daha da güçlendirecek bir yapı inşa etmelidir. Aksi hâlde IMEC ve bu son anlaşmayla Hindistan, AB'ye olan yolculuk süresi ve maliyetini yaklaşık %40 oranında azaltacak ve bu konuda Türkiye ile rekabet edecek konuma gelecektir. Türkiye'nin kendi bölgesinde diğer kıtalara ulaşacak alternatifleri oluşturması elzemdir.
- AB-MERCOSUR anlaşması ise hâlihazırda önemli ticaret anlaşmaları ve karşılıklı vize serbestisi bulunan Latin Amerika ülkeleriyle ilişkileri geliştirme ve daha derin STA'lar üretme konusunda Türkiye'yi teşvik edici olabilir. Bu konuda, Brezilya'nın önemli bir paydaşı olduğu BRICS ile potansiyel iş birliğinin özellikle ticari ve ekonomik açıdan derinleştirilmesi mümkündür.
- Türkiye, Gümrük Birliği anlaşmasının güncellenmediği durumda anlaşmadan çıkmak ve kendi STA stratejisi doğrultusunda alternatif girişimler kurmak dâhil her türlü alternatif senaryoyu göz önünde bulundurmalıdır.
- Son olarak Türkiye, Gümrük Birliği anlaşması güncellense dahi ekonomi ve ticaretin uluslararası güç rekabetinde kritik araçlar hâline geldiğini dikkate almalıdır. Bu bağlamda stratejik otonomisini korumak ve güçlendirmek adına ekonomik kapasite ile kabiliyetlerini geliştirmeyi önceliklendirmelidir.

KAYNAKÇA VE NOTLAR

KAYNAKÇA VE NOTLAR

- ¹ Küresel Belirsizlik Çağında ABD Gümrük Tarifeleri: Türkiye İçin Stratejik Fırsatlar ve Riskler, Millî İstihbarat Akademisi, Erişim Adresi: https://mia.edu.tr/uploads/f/kresel-belirsizlik-aginda-abd-gmrk-tarifeleri-trkiye-iin-stratejik-firsatlar-ve-riskler_1.pdf [Erişim Tarihi: 05.02.2026].
- ² EU-Mercosur trade accord to apply provisionally from May 1, Reuters, Erişim Adresi: <https://www.reuters.com/world/americas/eu-mercotur-trade-accord-apply-provisionally-may-1-2026-03-23/> [Erişim Tarihi: 26.03.2026].
- ³ EU and Mercosur sign historic and ambitious partnership, European Commission, Erişim Adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_113 [Erişim Tarihi: 26.03.2026].
- ⁴ Age.
- ⁵ 'Mother of all deals': How India-EU trade deal creates \$27 trillion market, Al Jazeera, Erişim Adresi: <https://www.aljazeera.com/economy/2026/1/27/mother-of-all-deals-how-india-eu-trade-deal-creates-27-trillion-market> [Erişim Tarihi: 03.02.2026].
- ⁶ Europe's long-awaited free-trade deal with India, The Economist, Erişim Adresi: <https://www.economist.com/europe/2026/01/25/europes-long-awaited-free-trade-deal-with-india> [Erişim Tarihi: 03.02.2026].
- ⁷ BloombergHT, YouTube, Yayımlı Tarihi: 29.09.2025. Erişim Adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=fk9AmEKgSZs&list=WL&index=11> [Erişim Tarihi: 31.01.2026].
- ⁸ The India-EU Trade Deal: Two Billion People, One Economic Hedge, ORF America, Erişim Adresi: <https://orfamerica.org/orf-america-comments/the-india-eu-trade-deal-two-billion-people-one-economic-hedge> [Erişim Tarihi: 05.02.2026].
- ⁹ Security and Defence: EU and India sign security & defence partnership, European Union External Action, Erişim Adresi: https://www.eeas.europa.eu/eeas/security-and-defence-eu-and-india-sign-security-defence-partnership_en [Erişim Tarihi: 31.01.2026].
- ¹⁰ Al Arabiya English, YouTube, Yayımlı Tarihi: 30.01.2026. Erişim Adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=qxiEEu9rh1k&list=WL&index=6> [Erişim Tarihi: 03.02.2026].
- ¹¹ Küresel Belirsizlik Çağında ABD Gümrük Tarifeleri: Türkiye İçin Stratejik Fırsatlar ve Riskler, Millî İstihbarat Akademisi, Erişim Adresi: https://mia.edu.tr/uploads/f/kresel-belirsizlik-aginda-abd-gmrk-tarifeleri-trkiye-iin-stratejik-firsatlar-ve-riskler_1.pdf [Erişim Tarihi: 05.02.2026].
- ¹² US to cut tariffs on India to 18%, India agrees to end Russian oil purchases, Reuters, Erişim Adresi: <https://www.reuters.com/world/india/trump-says-agreed-trade-deal-with-india-2026-02-02/> [Erişim Tarihi: 04.02.2026].
- ¹³ The EU-Australia trade agreement, European Commission, Erişim Adresi: https://commission.europa.eu/topics/trade/eu-australia-trade-agreement_en [Erişim Tarihi: 07.05.2026].
- ¹⁴ Brüksel Etkisi, AB'nin tek taraflı regülasyon standartları (çevre, sağlık, altyapı vb.) koyması ve bu standartları global ölçekte uygulamasını anlatan bir mekanizmadır.
- ¹⁵ The Brussels Effect: How the European Union Rules the World. Anu Bradford. Oxford University Press. 2020. ISBN: 9780190088583.
- ¹⁶ "Made in Europe" Yasası, ilgili bölümde detaylı bir şekilde analiz edilmiştir.

- ¹⁷ Mercosur, European Commission, Erişim Adresi: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/mercosur_en [Erişim Tarihi: 26.03.2026].
- ¹⁸ Driving factors of China Plus One, ISIS Malaysia, Erişim Adresi: <https://www.isis.org.my/wp-content/uploads/2025/05/Driving-factors-of-China-Plus-One.pdf> [Erişim Tarihi: 27.03.2026].
- ¹⁹ The EU-Mercosur agreement: A strategic alliance for the 21st century, Santander, Erişim Adresi: <https://www.santander.com/en/press-room/the-year-ahead-2025/the-eu-mercosur-agreement-a-strategic-alliance-for-the-21st-century> [Erişim Tarihi: 26.03.2026].
- ²⁰ The EU-Mercosur trade agreement, European Commission, Erişim Adresi: https://commission.europa.eu/topics/trade/eu-mercosur-trade-agreement_en [Erişim Tarihi: 26.03.2026].
- ²¹ The EU-India trade agreement, European Commission, Erişim Adresi: https://commission.europa.eu/topics/trade/eu-india-trade-agreement_en [Erişim Tarihi: 01.02.2026].
- ²² The India-Middle East-Europe Economic Corridor: Connectivity in an era of geopolitical uncertainty, Atlantic Council, Erişim Adresi: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/the-india-middle-east-europe-economic-corridor-connectivity-in-an-era-of-geopolitical-uncertainty/> [Erişim Tarihi: 03.02.2026].
- ²³ Ministry of External Affairs, Government of India, Erişim Adresi: https://www.mea.gov.in/Images/attach/Make_in_India_Initiative.pdf [Erişim Tarihi: 04.02.2026].
- ²⁴ 'Mother of all deals': How India-EU trade deal creates \$27 trillion market, Al Jazeera, Erişim Adresi: <https://www.aljazeera.com/economy/2026/1/27/mother-of-all-deals-how-india-eu-trade-deal-creates-27-trillion-market> [Erişim Tarihi: 30.01.2026].
- ²⁵ Anlaşma, sektörel bazlı detaylara göre yürürlüğe girer girmez ya da 5, 7 veya 10 yılda planlanan tarife patikasına oturacaktır.
- ²⁶ Anlaşma, sektörel bazlı detaylara göre yürürlüğe girer girmez ya da 5, 7 veya 10 yılda planlanan tarife patikasına oturacaktır.
- ²⁷ Age.
- ²⁸ EU and India conclude landmark Free Trade Agreement, European Commission, Erişim Adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_184 [Erişim Tarihi: 30.01.2026].
- ²⁹ Age.
- ³⁰ Age.
- ³¹ The India-Eu trade deal is worth watching, but not overplaying, Atlantic Council, Erişim Adresi: <https://www.atlanticcouncil.org/dispatches/the-india-eu-trade-deal-is-worth-watching-but-not-overhyping/> [Erişim Tarihi: 31.01.2026].
- ³² What will be the impact of the EU-India trade pact?, Al Jazeera, Erişim Adresi: <https://www.aljazeera.com/video/inside-story/2026/1/28/what-will-be-the-impact-of-the-eu-india-trade-pact> [Erişim Tarihi: 31.01.2026].
- ³³ Bazı kaynaklarda 180 milyar euro olarak kayıtlara geçen bu rakama sadece mal alım satımına dair ticaret (goods) dâhilken hizmet ticareti (services) dâhil değildir.
- ³⁴ Age.

-
- ³⁵ Türkiye-AB Gümrük Birliği neden güncellenmeli? Anadolu Ajansı, Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turkiye-ab-gumruk-birligi-neden-guncellenmeli/3852460> [Erişim Tarihi: 03.05.2026].
- ³⁶ İKV Değerlendirme Notu, İktisadi Kalkınma Vakfı, Erişim Adresi: https://www.ikv.org.tr/images/files/Turkiye_AB_STA_269.pdf [Erişim Tarihi: 26.03.2026].
- ³⁷ Türkiye-AB Gümrük Birliği, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Erişim Adresi: <https://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-gumruk-birligi.tr.mfa> [Erişim Tarihi: 03.05.2026].
- ³⁸ AB, tartışmalı "Made in Europe" planını tekrar erteledi, Anadolu Ajansı, Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/ab-tartismali-made-in-europe-planini-tekrar-erteledi/3837898> [Erişim Tarihi: 24.02.2026].
- ³⁹ Türkiye welcomes inclusion in 'Made in EU' draft, TRT World, Erişim Adresi: <https://www.trtworld.com/article/4eb92041d4c2> [Erişim Tarihi: 26.03.2026].
- ⁴⁰ Age.
- ⁴¹ BloombergHT, YouTube, Yayın Tarihi: 28.01.2026 <https://www.youtube.com/watch?v=DH2ztzN6P2s&list=WL&index=8> [Erişim Tarihi: 02.02.2026].
- ⁴² AB-Hindistan STA'sı: Türkiye için bir rekabet analizi, BloombergHT, Erişim Adresi: <https://www.bloomberght.com/abhindistan-stasi-turkiye-icin-bir-rekabet-analizi-3769149?page=6> [Erişim Tarihi: 25.02.2026].
- ⁴³ Age.
- ⁴⁴ Age.
- ⁴⁵ Türkiye marks 75 years of diplomatic ties with Latin American, Caribbean nations, Hurriyet Daily News, Erişim Adresi: <https://www.hurriyetdailynews.com/turkiye-marks-75-years-of-diplomatic-ties-with-latin-american-caribbean-nations-213856> [Erişim Tarihi: 27.03.2026].

**AVRUPA BİRLİĞİ'NİN
SERBEST TİCARET STRATEJİSİ VE
TÜRKİYE**

MAYIS 2026